

2020. október

NAPRAFORGÓ

A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
alsó tagozatának havonta megjelenő újságja
Szerkesztő: Tóthné Szathmáry Irén

III. évfolyam 2. szám

Október hónapunk is sok érdekességet tartogat számunkra. Olvasgassatok sokat az állatokról, az őszi munkálatokról, és a régi szokásokról is. Íme, néhány érdekesség, népi megfigyelések:

- ha októberben a hónap elején sok csillag esik, úgy szép idő lesz
- az októberi zivatar szeszélyes telet jelent
- sok októberi eső, termékeny eső, vagy sok októberi eső, sok decemberi szél
- ha meleg október hónapja, hideg lesz a február
- ha októberben fagy és szél van, úgy január hónapja enyhe lesz

Mit jövendől a 100 éves naptár?

Langy időt várhatni, ha a fák ősszel másodszor virágozni kezdenek, ha Szent Mihály körül gubacsok üresek vagy vizenyősek, ha a madarak ősszel soványak, ha Szent Mihály körül sok eső esik s a szelek délről vagy nyugatról fújnak.

Október 23-án, a mind korábbi sötétedés miatt, az „Októberi Jánosok” jelezték faluhelyen a konyhából a szobába való beköltözés idejét, az immár állandó esti szobavilágítás kezdetét, akármilyen drága volt is a „petró”

Móra Ferenc: Kertem alján

Kertem alján
lombot ontva
vén akácfa vetkezik,
ablakomba
búcsút mondvá
nyújtogatja ágkezeit.

Ha szökellő
ősz szellő
simogatja sudarát,
gallya rebben,
halk zöreijben
sírja vissza szép nyarát

Nadányi Zoltán: A harkály

A harkály a beteg fák doktora.
Kopogtat a fák mellén és a hátán,
és hallgatózik, töpreng. Furcsa látvány.
Szerszáma is van, jókora.
Most a nagy fűzfa hívta orvosául,
mert észrevette, hogy a lombja sárgul.
Megkopogtatja őt a csodadoktor,
hallgatja és sóhajtoztatja sokszor.
A baj okával máris ismerős,
de hát nem tud segíteni.
Itt az ősz.

AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA

1931. október 4-e óta -Assisi Szent Ferenc, az állatok és a természet védőszentje halálának évfordulójához igazítva- rendezik meg minden évben az Állatok világnapját, amely Magyarországon a rendszerváltás után vált igazán népszerűvé.

Persze nem csak a mai napon, hanem az év többi részén sem szabadna elfeledkeznünk a vadállományról, az időjárásnak kitett házi kedvenceinkről és a teljes mértékben tőlünk függő házi kedvenceinkről sem, mert -mint ahogy azt Assisi Szent Ferenc vallotta már a 13. században- szeretnünk és tisztelnünk kell mindent, ami körülvesz minket, legyen az élő vagy élettelen.

Kuvasz

Az egyik legrégebbi magyar pásztorkutya fajtánk, nagytestű, erős, izmos felépítésű, rendkívül tetszetős formájú kutya. Megvesztegethetetlen, bátor, gazdájához hűséges, kitűnő ház-, és területőrző.

Komondor

Ázsiai eredetű ősi magyar pásztorkutya. Erőteljes szervezetű, nagytestű, mozgása mégis könnyed, kimért. Területvédő, bátor és vakmerő. Önálló, de sohasem akaratos.

Puli

Közepes testű ősi magyar pásztorkutya-fajta. Nagyon élénk vérmérsékletű, mozgékony, erőteljes. Hihetetlenül tanulékony, terelésben és házörzésben kiváló. A puli több színben fordul elő: fehér, fekete, szürke és fakó.

Magyar agár

Ősi magyar vadászkutya. A nyúl, róka, őz, futással történő elejtésére, megfogására használják. Hosszú távon igen kitartó. Igénytelen, rendkívül szívós. Színe változatos.

A SZARVAS, AKI MAGÁT CSODÁLTA

Élt egyszer egy erdőben egy büszke szarvas. Ez a szarvas minden szarvasnál fürgébb volt; úgy tudott futni, hogy soha semmilyen vadászkutya még csak a nyomába se ért; s nem volt az a sebes sodrú patak, melyen könnyedén át ne szökkent volna. Mintha repülne, úgy vitte a lába; de ő nem a lábára volt büszke, hanem ágas-bogas agancsára.

Volt az erdőben a tisztás szélén egy forrás; mohos sziklából csobogott, s a szikla alatt, mielőtt tovább csörgedezett volna, kis tavacskává gyűlt a kristálytisztá víz. Olyan volt ez a kis tó, mint egy tükör, és a szarvas, mikor inni ment; mindig elidőzött a partján.

Sokáig nézegette magát a víz tükreben; nézte dús, királyi agancsát, nézte vékony, inas, göbös lábát, és így tűnődött:

„Milyen szép a fejem ezzel a pompás agancskoronával! Gyönyörű dísz ez; és a hegye a legsűrűbb bozótból is kilátszik; nincs olyan bokor, amelynél, ha a nyakam kinyújtom, magasabb ne volnék. Agancsom miatt igazán megérdemelném; hogy én legyek az állatok királya.”

Nem győzte csodálni pompás agancsa tükörképét a tóban. Ám ahogy a víz tükreben lábát is megpillantotta, nyomban elkedvetlenedett.

„Igen, bízva az állatok királya lehetnék - gondolta keserűen -, ha nem ilyen piszkafa lábakon állnék. Ez az én bánatom, ez az én szégyenem; csúfságom ez a pókos, pipaszár láb, és még csak meg se szabadulhatok tőle!”

Ahogy így kesereg, rezzen a bokor, és a tisztás szélén megjelenik egy kopó. Nézi a szarvast, csahol egyet; távolból, mint a visszhang, felel a többi kopó csaholása. A szarvas fölriadt, azon nyomban megfélekedett minden keserűségéről, átszökkent a tavacskán, s mint a nyíl, nekiiramodott a tisztás túlsó felén az erdőnek, és eltűnt a sűrűben.

A kopó se volt rest, vad csaholással utána vetette magát.

A szarvas hátrapillantott, látta, hogy üldözik, nem is egy kopó már, hanem mögötte, kissé elmaradva, egy egész falka.

Nem ijedt meg; friss, táncos ugrásokkal, szinte ingerkedve menekült a csapáson. A szálerdő véget ért, sűrűbb irtás következett. A szarvast itt is könnyedén vitte a lába, agancsa azonban minduntalan beleakadt az alacsonyabb ágakba. A zsenge ágakat még egy rántással letörte, de az erősebbekből már alig bírta kiszabadítani magát. Futása meglassúdott, és már hallotta maga mögött a kopók lihegését:

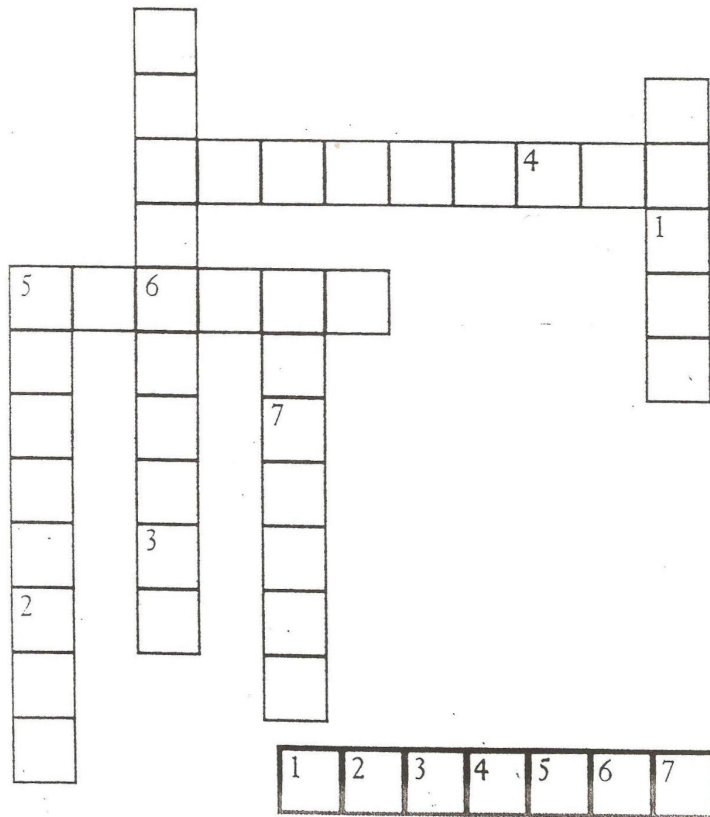
„Ó, jaj - gondolta -, milyen ostoba voltam! Lábamat átkoztam, pedig az megmentené életemet, s agancsomra voltam büszke, pedig most az okozza siralmas vesztemet!”

Nemcsak azt kell becsülnünk, ami díszünkre, hanem azt; ami hasznunkra válik. Most saját károm tanulom meg ezt a bölcsességet, akkor, amikor már késő.”

Beszéld meg barátaiddal a kérdésre felelő választ!

1. Melyik tulajdonsága a leg említésre méltóbb a szarvasnak?
2. Mi alapján gondolta azt, hogy ő az erdő királya lehetne?
3. Miért nem jó az, ha valaki hiú, öntelt?

Írd be a madárneveket a megfelelő helyre!

szajkó
varjú
keselyű
zebrapinty
bölömbika
seregély

Ha jól dolgozol,
és a számozott
betűket beírod
az alsó sorba, a
megfejtésben egy
újabb madár ne-
vét olvashatod.

Lecke barátságból

Volt egyszer két veréb: Csip és Csirip.
Egyszer Csip csomagot kapott a nagymamájától.
Egy egész láda kölest. Csip azonban egy szót sem
szólt erről a barátjának.

„Ha elosztogatom a kölest, nekem semmi nem ma-
rad” - gondolta.

Így aztán egyedül csipegette fel. Amikor pedig
a ládát kidobta, néhány szem köles még szét is
szóródott a földön.

Megtalálta a köles szemeket Csirip. Be is csoma-
golta szépen egy falevélbe, és a kicsiny csomaggal elrepült barátjához, Csiphez.

- Szervusz Csip! Találtam ma tíz szem kölest. Osztozzunk meg rajta testvériesen!

- Ugyan már...hogyan gondold? - legyintett szárnyával Csip. - Te találtad meg, a tied.
Nyugodtan megeheted egyedül!

- De hiszen barátok vagyunk! - mondta Csirip. - A barátoknak pedig mindenben meg kell
osztaniuk. Vagy talán nincs igazam?

- De, persze hogy igazad van - felelte Csip.

És nagyon elszégyellte magát. Hiszen ő egymaga csipegette fel az egész láda kölest, a
barátjának pedig egy szem nem sok,
annyit sem adott. De ha visszautasítja a barátja ajándékát, ezzel megsérti.

Így Csip elvett öt szem kölest, és így szólt:

- Köszönöm, Csirip! A kölest is...meg azt is, hogy leckét adtál nekem barátságból!

**A megfejtést a magyar tanároknak adjátok oda, hogy ellenőrizni
tudja helyességét. Hasznos munkát kívánok.**